

SWG of de Strandwerkgroep

SWG? Wie zijn de Strandwerkgroep en wat doen ze? Waar houdt de Strandwerkgroep zich mee bezig?

De Strandwerkgroep is samengesteld uit natuurliefhebbers die geboeid zijn in alles wat leeft in het zilte nat, op het strand of in de duinen. Ze schuimen strandhoofden af en kijken tussen stenen en rotsen naar wieren, mosdiertjes en schaaldiertjes. Ze kruien in het strandwater, niet alleen voor de garnalen, maar veeleer om het determineren van alles wat in en op de zeebodem leeft. Elk jaar organiseren ze ook een reisje: 'de buitenlandse excursie'. Hun passie reikt uiteraard verder dan enkel het pure determinatiewerk. Ze zijn niet alleen nieuwsgierig naar namen. Ze zoeken ook naar verbanden als:

- ◆ Waarom leven deze soorten hier?
- ◆ Kwamen zij hier ook vroeger voor?
- ◆ Hoe leven deze soorten?
- ◆ Welke rol spelen ze in het mariene ecosysteem?

Sommigen pluizen historische literatuur uit tot in het diepste stof en wagen zich tot het publiceren van revisies en herbeschrijvingen van soorten. De grens tussen amateurisme en wetenschappelijk onderzoek wordt soms zeer klein. Zulke bedrevenheid lijkt je misschien vreemd? Toch is die helemaal niet zo gek als het lijkt: het is een traditie die we voortzetten. Zo treden ze in de voetsporen van vele bekende taxonomen. Deze prominente onderzoekers waren vaak pioniers in het mariene onderzoek, wereldwijd!

eerste laboratorium voor mariene biologie

Wist je trouwens dat Pierre-Joseph Van Beneden (1809-1894) in 1843 het eerste laboratorium voor mariene biologie in de wereld oprichtte? In Oostende!

Van Beneden was de eerste zoöloog die de systematiek van onze Belgische litorale fauna bestudeerde. En dit meer dan een decennium voor Darwin's boek 'On the Origin of Species' (1859) verscheen, en zijn evolutietheorie voor veel ophef zorgde. We waren er vroeg bij!

Begin 20e eeuw fotografeerde en illustreerde Jean Massart grote delen van onze kust. Dit zijn nu erg belangrijke bronnen van

De Uzermondig anno april 1907 (Massart, 1908).



Het linkerblok is het eerste mariene station van de wereld te Oostende, 1843 (Sand, 1897 in Hamoir, 2002).

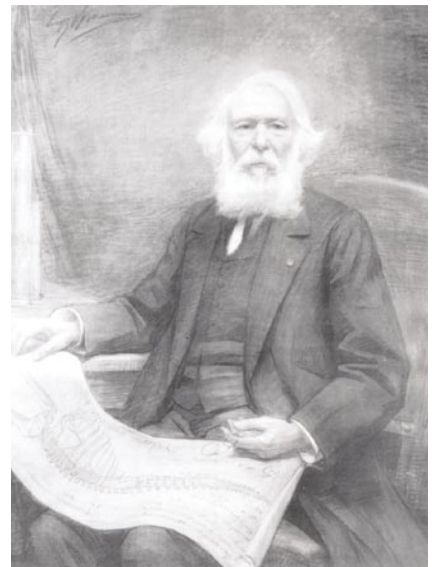
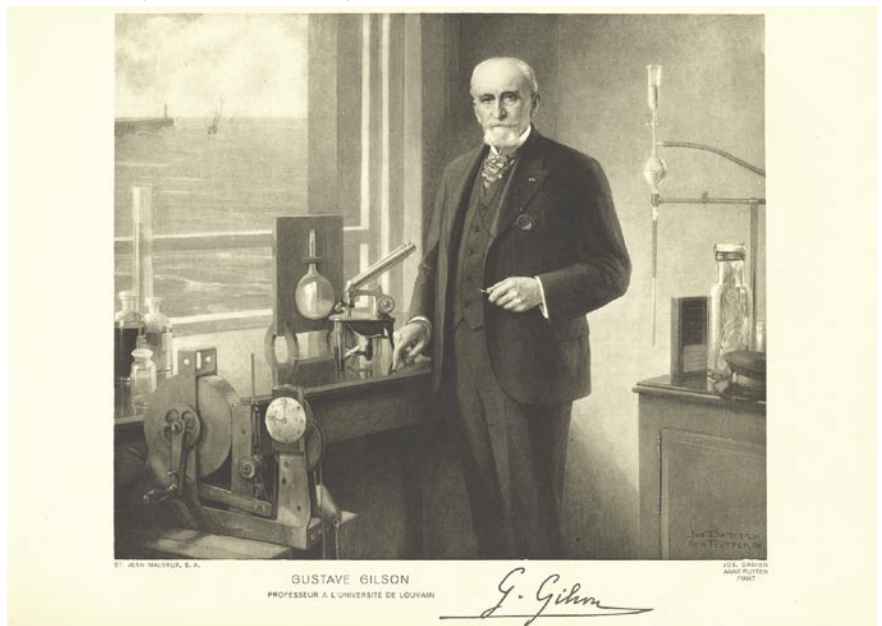
informatie voor de studie naar oorspronkelijke toestanden.

Belgische onderzoekers als Gilson, Giltay, Leloup, Prenant, Adam en vele anderen staan in de geschiedenis van het mariene onderzoek bekend als vooraanstaande systematici. Zij beschreven meer dan honderden soorten voor het eerst aan onze Belgische kust en ver daarbuiten.

mariene biodiversiteit

Het monitoren of het in kaart brengen van onze mariene biodiversiteit blijft belangrijk. Onze zeeën zijn aan continue veranderingen onderhevig. Daarenboven worden deze processen versneld door globalisatie en toenemende klimaatsveranderingen. Nieuwe soorten komen onze havens binnen en bloeien weelderig. Andere soorten kunnen zich niet aanpassen en verdwijnen. Veranderingen in

Gustave Gilson was directeur van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN) van 1909-1925 (Damien & Rutten, 1936).



Een portret van Pierre-Joseph Van Beneden door E. Boerman (Hamoir, 2002).

biodiversiteit kunnen ingrijpende gevolgen hebben voor de werking van het ecosysteem. Deze veranderingen moeten we blijven documenteren. Onze voorgangers hebben alvast een belangrijke schat aan informatie aangelegd.

vrijwilligers

Wetenschappelijke instellingen en universiteiten trachten een beter inzicht en overzicht te krijgen van wat er leeft en heerst in onze zee. Ook de Strandwerkgroep speelt hierin een belangrijke rol. Op het terrein zijn het vaak de vrijwilligers van onder andere de

Strandwerkgroep die als eersten nieuwe geïntroduceerde soorten ontdekten. Zo ontdekten ze enkele jaren geleden als één van de eersten de penseelkrab in onze wateren. Nieuwe soorten ontdekken is natuurlijk leuk, maar natuurliefhebbers doen hun onderzoek in de eerste plaats omdat ze het gewoon leuk vinden!

voor jou?

Is de Strandwerkgroep iets voor jou? Iedereen is welkom op hun activiteiten en leden ontvangen hun tijdschrift 'De Strandvlo'. De abonnementsprijs voor Belgische leden is € 10,00, te storten op rekening nr. 000-1493424-12, op naam van: De Strandwerkgroep, p/a B. Verhaege, Zuidbroekstraat 11, 8600 Woumen. ■

TEKST: WARD APPELTANS, VLAAMS INSTITUUT VOOR DE ZEE (VLIZ)
FOTO'S: ARCHIEF VLIZ
BRON: [HTTP://WWW.STRANDWERKGROEP.BE](http://www.strandwerkgroep.be)

Woordverklaring

biodiversiteit: is de verscheidenheid in genen, soorten en ecosystemen in een regio.

ecosysteem: geheel van de planten- en dierengemeenschappen in een territorium, gezien in hun wisselwerking met hun omgeving.

litoraal: tot de kust behorend, daarop betrekking hebbend.

marien: in of bij de zee voorkomend of daardoor gevormd.

methodiek: geheel van de te volgen methoden.

taxonoom: een taxonoom is een beoefenaar van de taxonomie. De taxonoom probeert op grond van de in de taxonomie gangbare criteria planten en dieren in

te delen. Een van de eerste taxonomen was de arts en bioloog Linnaeus.

systematiek: betekent in het algemeen de methodiek om op basis van kenmerken iets te rangschikken en in te delen. In de taxonomie bijvoorbeeld, wordt geprobeerd door vergelijkende studie van de afzonderlijke organismen verschillende natuurlijke groepen te vinden waarin levende wezens zich op grond van gemeenschappelijke kenmerken laten rangschikken, deze groepen te beschrijven en in een natuurlijk systeem op te bouwen. In de systematiek dient de afstammingsleer weerspiegeld te worden.

zoölogie: (of dierkunde) is een discipline in de biologie die dieren bestudeert.